

Galerie umění Karlovy Vary

příspěvková organizace Karlovarského kraje, Goethova stezka 6,
360 01 Karlovy Vary, IČO 66362768, č. ú. 5165900237/0100
tel: 353 224 387, e-mail: info@galeriekvary.cz, www.galeriekvary.cz

TISKOVÁ ZPRÁVA

Nezlomení

Ruští nonkonformisté 2. poloviny 20. století ze sbírky Michaila Karminského

Pořadatel	Galerie umění Karlovy Vary, přísp. org. Karlovarského kraje
Místo konání	Galerie umění Karlovy Vary, Goethova stezka 6
Termín	3.5.-24.6.2018, vernisáž čtvrtek 3.5.2018 v 17 hodin
Kurátorka	Mgr. Božena Vachudová
Otevírací doba	denně mimo pondělí 10 – 17 hodin
Doprovodná akce	7.6.2018 v 17.00 hodin – Komentovaná prohlídka výstavy

Výstavní soubor představuje šedesát děl od dvaceti umělců v různých oblastech výtvarného umění – obrazy, kresby, grafické listy, fotografie, sochy, plastiky a objekty ze soukromé kolekce šesti stovek děl ruského sběratele Michaila Karminského. V současné době žije v Německu. Svému ušlechtilému koníčku se Michail Karminský věnuje dvacet pět let.

Výstava sice nese pečeť individuálního sběratelského pohledu na závažné úseky sovětských dějin umění, přesto ale zásadně připomíná některá významná ohniska ruského nonkonformního umění a přibližuje mnohotvárný autorský vklad jejich strůjců. Českému divákovi poskytuje možnost seznámit se s vynikajícími kvalitami uměleckého projevu ruských umělců a srovnat podoby českého a ruského neoficiálního umění.

Ruské nonkonformní umění (jinak také sovětské neoficiální umění, zakázané umění, umělecký underground či druhá avantgarda) se začalo rozvíjet po 2. světové válce a trvalo zhruba čtyřicet let až po Gorbačovskou perestrojku a rok 1991. Vznikalo jako reakce na totalitní politický a společenský režim v tvorbě umělců nejméně čtyř uměleckých generací v širokém výrazovém rozpětí od figurální malby přes geometrické tendence, akce a instalace v přírodě až po konceptuální tvorbu. Provázelo ho odmítání ze strany oficiální moci, zákazy vystavování, represe a nuzný život umělců na okraji společnosti, vězení nebo vyhoštění ze SSSR. Z vystavujících autorů do Německa, Francie, Čech a Spojených států amerických emigrovali Ilja Kabakov, Valentina Kropivnickaja, Viktor Pivovarov, Oskar Rabin, Marianna Romanovskaja, Vjačeslav Sysojev, Jurij Žarkich. Další umělci – Jevgenij Čubarov, Eduard Goročovskij, Vladimír Němudin, Natalia Nestěrova, Boris Orlov, Viktor Popov, Eduard Šteinberg – v 90. letech 20. století našli druhé útočiště v evropských zemích, ale také se již do nového Ruska vraceli. Ve světě se stali známými a respektovanými tvůrci.

Nejstarším centrem sovětského neoficiálního umění (od 40. let 20. století) se stala tzv. *Lianozovská škola* na předměstí Moskvy, jejímiž iniciátory byli všestranní umělci, manželé Kropivnitští. Posléze také malíř Oskar Rabin, který komunální realitu Lianozova svým dílem proslavil, a jeho žena Valentina Kropivnickaja. Přijížděli za nimi nejen výtvarní umělci, ale také básníci, literáti, hudební skladatelé, sběratelé umění.

O. Rabin byl se svými přáteli iniciátorem jednodenní tzv. *Buldozerové výstavy* uskutečněné na předměstí Moskvy v roce 1974. Výstavy se mimo dalších zúčastnil také Jurij Žarkich, působící v undergroundovém prostředí Leningradu. Aktéři výstavy byli rozehráni vodními děly a buldozery, zůstali však *nezlomeni*.

Neoficiální umění 60. let představované tzv. *šedesátníky* se setkala s politickým negativismem zejména po výstavě v moskevské Manéži v roce 1962. Nové umělecké vzepětí přinesla 70. léta 20. století – umělci Erik Bulatov, Ilja Kabakov, Viktor Pivovarov a Dimitrij Prigov založili slavnou *Moskevskou konceptuální školu*. Patřil mezi ně například i Eduard Gorochovskij. Svoji malbou, v níž využíval fotografie z rodinných archivů, odhaloval krutou pravdu o sovětském životě v 30. letech 20. století.

V sovětském umění vznikaly další, nesmírně zajímavé umělecké odnože – například *soc art*. Reflektoval sociální a politickou realitu doby a především její estetiku. Výrazným představitelem se stal Boris Orlov. V sochařských realizacích ironicky spojoval impozantní imperiální styl ruského baroka a klasicismu s oficiální sovětskou symbolikou moci.

V centru Moskvy měla ateliéry řada nonkonformních umělců, mezi nimi I. Kabakov nebo V. Pivovarov. Český historik umění Jindřich Chalupecký toto seskupení nazval *Šretěnský bulvár* podle ulice, ve které sídlili. Patřil mezi ně také E. Steinberg, nebo E. Gorochovskij a mnoho dalších umělců.

Tvorba ruských nonkonformistů, jak ji dílčím způsobem přibližuje tato výstava, se proměnila v pozoruhodný společensko-kulturní fenomén, který soustavně přitahuje pozornost znalců umění.